

De dood is abnormaal

Dick van Steenis

de
dood
is

ABNORMAAL

De dood is abnormaal

Dick van Steenis

© 2021 Scholten Uitgeverij BV
Burgemeester Drijbersingel 25c
8021 DA Zwolle
info@scholtenuitgeverij.nl
www.scholtenuitgeverij.nl

Omslagontwerp en binnenwerk: Marcin & Milou

Drukwerk: www.drukcase.nl

Eerste druk, september 2021

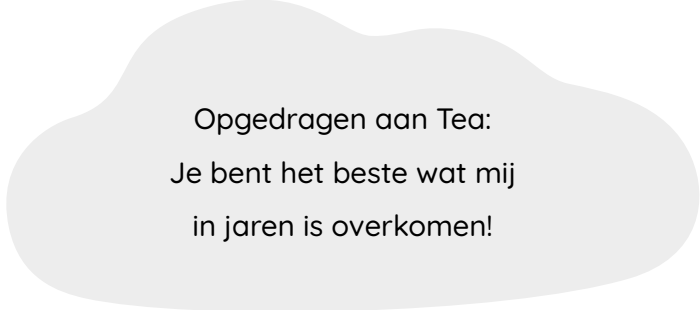
ISBN 978 90 831717 8 4

NUR 711, 749

De Bijbelteksten in deze uitgave zijn, tenzij anders vermeld, ontleend aan de NBG-vertaling.

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Scholten Uitgeverij via: www.scholtenuitgeverij.nl/nieuwsbrief.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, met uitzondering van korte citaten gebruikt in recensies, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Opgedragen aan Tea:
Je bent het beste wat mij
in jaren is overkomen!

Inhoudsopgave

Inleiding.....	9
1 / Te mogen leven.....	17
2 / Durf te leven.....	33
3 / De dood: vriend of vijand.....	43
4 / Wat is eigenlijk de dood?.....	67
5 / Jezus, de grote overwinnaar.....	83
6 / De opstanding, Gods antwoord op het probleem van de dood.....	93
7 / De pijn van het afscheid nemen.....	105
8 / Hoe kan ik omgaan met mijn verdriet?.....	121
9 / Geen tranen zonder troost.....	135
10 / God, dat is niet eerlijk!.....	149
11 / Waar is de hemel toch?.....	173
12 / Begraven of cremieren?.....	203
13 / Einde of nieuw begin?.....	215
Bibliografie.....	233

Inleiding

*'Want ik ben verzekerd,
dat noch dood noch leven
ons zal kunnen scheiden
van de liefde Gods,
welke is in Christus Jezus,
onze Here.'*

Romeinen 8:38-39

Al meer dan zevenenveertig jaar ben ik een prediker van het evangelie. Bijna vijfduizend keer heb ik een preek of een Bijbelstudie gehouden. Nu op mijn oude dag voel ik mij geroepen om een boek te schrijven over het onderwerp: 'De dood is abnormaal.'

Er zijn twee gebeurtenissen in mijn leven die een grote invloed op mij hebben gehad: het sterven van mijn eerste vrouw en een hartstilstand die ik op een wonderlijke manier weer te boven gekomen ben. Voor mijzelf geloof ik dat deze dingen niet voor niets gebeurd zijn. Ze zijn een onderdeel van mijn levensverhaal. Ik kan met een gerust hart zeggen: het leven heeft mij veel geleerd. Daarom wil ik graag een boek schrijven over dit onderwerp zodat anderen kunnen delen in de zegen die God in mijn leven heeft gebracht.

Als jonge man was ik een idealist. En dat hoop ik altijd te blijven. Zoveel mensen zijn door het leven negatief geworden en teleurgesteld geraakt. Maar ik wil steeds de gedachten van een goede God voor ogen houden. Dat deed de psalmist uit Psalm 27 ook. In vers 13 zegt hij: 'O, als ik niet had geloofd des HEREN goedheid te zullen zien in het land der levenden.' Veel mensen geloven wel in Gods goedheid, maar alleen later in de hemel. Ik geloof dat het mogelijk is om ook in dit leven al de goedheid van God te kunnen ervaren. Het geloof in Gods goedheid weerhoudt ons ervan om wanhopig en negatief te worden.

Het leven heeft mij geleerd om ook een realist te zijn. Alle dingen zijn niet altijd even eenvoudig. Er gebeuren dingen waar je niet om gevraagd hebt en waar je ook niet altijd een antwoord op hebt. Toch bevalt het mij goed om nu een idealistische realist te zijn. Aan de ene kant gegrepen door de fantastische idealen van God en aan de andere kant getroffen door de moeiten die een mens kan overkomen.

Heel vaak zal ik Bijbelteksten aanhalen uit het boek Prediker. Dat lijkt soms zo'n negatief boek, maar de schrijver laat levensprincipes zien waar wij onze winst mee kunnen doen. Ik voel mij verwant met hem als hij zegt, dat hij het volk in kennis heeft onderwezen. En hij overwoog en onderzocht: Prediker 12:9-11. Dat is wat ik tijdens onze bediening altijd gedaan heb. Dingen overwegen: wat kan ik wel zeggen en wat kan ik niet zeggen. Mensen kijken soms op een heel andere manier naar mij dan dat ik naar mijzelf kijk. Maar het is altijd mijn verlangen geweest om oprechte, betrouwbare woorden te spreken.

Daarom ben ik tot de dag van vandaag bezig om dingen te onderzoeken: wat bedoelt de Bijbel met die woorden? Wat heeft God ons daarin vandaag te zeggen? Ik kan mij niet vinden in mensen die altijd tekstkritisch de Bijbel lezen. Ik houd van mijn Bijbel! God heeft ons zoveel te leren door Zijn woord en Hij spreekt zo vaak tot ons via de Bijbel. Natuurlijk weet ik ook wel dat de verschillende vertalingen soms dingen anders vertolken, maar dat weerhoudt mij er niet van om mij te buigen voor de autoriteit van Gods woord. God hoeft niet naar mij te luisteren: ik moet naar Hem luisteren. God is niet onduidelijk, ik ben soms onduidelijk.

Prediker zegt dat de woorden van een wijs iemand soms prikkelend kunnen zijn en dat klopt. Wij hebben dit nodig: als een prediker alleen dingen zegt waar wij het mee eens zijn, dan

verdwalen wij. Prikkelende woorden houden ons op het rechte pad. En Prediker zegt dat al die wijsheden komen uit het hart van één Herder. Ik houd ervan om te studeren in de Bijbel en onderricht erover te geven. Maar dat alles komt voort uit het warme hart van een herder. Toen ik begon te prediken wilde ik zo zuiver mogelijke, bijbels-georiënteerde preken houden. Hoe meer ik echter met mensen geconfronteerd werd, hoe meer ik ook van die mensen ging houden. In al hun moeiten en in al hun mooie dingen. En die combinatie is richtinggevend geworden in mijn leven. Prediker zegt dat hij welgevallige woorden zocht om zijn boodschap erin te vertolken. Ook daarin voel ik mij met hem verwant. Het is niet alleen belangrijk dat ik goede dingen zeg, maar het ook op zo'n manier vertolk dat mensen erdoor geraakt worden.

Van origine was ik een serieuze man. Maar God heeft mij altijd leuke, vrolijke vrienden gegeven, mannen met humor. Ik heb veel van hen geleerd. En hierbij wil ik vooral Cornelis noemen, mijn collega en vriend. Hij is een man die van veel dingen het betrekkelijke inziet. Daarom kan ik mij voorstellen dat hij een fan is van het boek Prediker. Maar dat relativerende geeft hem de mogelijkheid om met humor dingen te kunnen bekijken. Wat ben ik blij met de vrolijke noot die hij in mijn leven heeft gebracht. Vooral toen mijn eerste vrouw stierf heb ik zoveel aan hem gehad. Bedankt voor de belangeloze manier waarmee jij met het leven omgaat!

Sterven van Attie

We waren heel jong toen wij trouwden: eenentwintig jaar. We wilden allebei graag God dienen. En dat bracht ons ook bij elkaar. Alleen we waren, achteraf gezien, twee verwonde mensen die van elkaar verwachtten wat we zelf eigenlijk ook niet konden geven. Onze jeugd had ons niet onbeschadigd achtergelaten. Maar God gebruikt wonder boven wonder mensen die andere

mensen nooit hadden uitgezocht. Hij kijkt niet naar uiterlijke omstandigheden, maar naar het hart. En daar giet Hij Zijn bekwamheden in. Bovendien is aan ons de keuze wat wij doen met alle dingen die gebeuren in ons leven.

Op negenentwintigjarige leeftijd heb ik mijn leraarschap bij het basisonderwijs opgegeven om het onzekere bestaan van voorganger van een Pinkstergemeente op mij te nemen. Na negatieve ervaringen met een vorige leider werd ik gevraagd of ik voorganger wilde worden in de gemeente 'Bethel' in Boskoop. Met ons jonge gezin zijn wij naar Boskoop verhuisd en hebben daar heel wat jaren gewoond. Gods zegen was duidelijk op ons leven en op onze bediening.

Daar kwam ik al spoedig in aanraking met leven en dood. Ik vergeet nooit de keer dat ik voor het eerst geconfronteerd werd met iemand die plotseling overleed. Wat een drama. Wat een verdriet voor de familieleden! Dat maakte diepe indruk op mij. Toen een jongetje in onze gemeente ernstig ziek werd en we aanvankelijk niet wisten wat voor ziekte hij had, heeft dat heel veel teweeggebracht in het gezin en ook in mij. Hoe moet ik hiermee omgaan? Vele malen heb ik hem de handen opgelegd, de gemeente heeft veel voor hem gebeden. Maar toch overleed hij. En hij was nog zo jong!

Dat heeft mij ertoe gebracht om verder te gaan zoeken: of het evangelie klopt niet of het evangelie dat ik breng klopt niet en gaat veel dieper dan de manier waarop ik het in praktijk breng. Wij gingen buiten onze eigen kringen kijken hoe zij het deden. Niet om dingen na te doen. Maar om meer zicht te krijgen op de werkelijkheid. Door Gods genade kwamen wij in aanraking met nieuwe vormen van aanbidding, met andere manieren van beleving. Dat zette ons leven op zijn kop. De Heer werd ons alleen maar liever. In Nederland en Engeland bezochten wij conferenties van gezalfde mannen en vrouwen van God. Heel

ons gezin deelde in de blijdschap over het evangelie. Het werd ons echter niet altijd in dank afgenomen dat wij dingen gingen veranderen in de gemeente. Maar niemand kon het vuur doven dat in ons brandde.

En ook het onderwerp 'genezing' kwam opnieuw aan bod. We geloofden nog steeds in de genezende kracht van Jezus Christus. Als gemeente beleefden we er veel plezier aan om mensen te zien genezen: lichamelijk, maar ook innerlijk. Toch is de tijd in Boskoop niet altijd eenvoudig geweest. We groeiden in aantal, stichtten nieuwe gemeenten, zagen mensenlevens veranderen, enzovoorts. Er waren veel lieve mensen die ontzaglijk goed voor ons zijn geweest. Maar de druk om altijd als mens ter discussie te staan, is niet niets. Vooral mijn vrouw Attie kon dat soms niet aan. Wij gingen bidden of God voor ons ook nog iets anders in petto had.

Ondertussen namen mijn vrouw haar krachten echter steeds meer af. We gingen ermee naar de dokter. Aanvankelijk dacht hij dat ze overspannen was. Maar na een poos bleek ze, bij een onderzoek in het ziekenhuis, kanker te hebben. God heeft in die tijd echt wonderen gedaan. Bijvoorbeeld een gezwel waaraan zij geopereerd moest worden bleek er niet meer te zijn. Ze onderging chemokuren wat haar emotioneel en lichamelijk veel kostte. Maar na een poosje kwam de kanker weer terug. Dat allemaal terwijl de Heer ons aan het leiden was naar de gemeente 'Kom en Zie' in Rotterdam. Als gezin hebben we toen goede tijden met elkaar beleefd. We hadden er vertrouwen in dat het opnieuw goed ging komen.

Maar dat gebeurde niet. Op negenenvertigjarige leeftijd overleed zij. Het ging tegen alle logica in maar op onverklaarbare wijze kon ik dit toch in Gods hand leggen: Psalm 10:4. Ik gunde het mijn vrouw om bij de Heer te zijn, waar ze zoveel van hield.

Die zou nog beter voor haar zorgen dan dat ik ooit had kunnen doen.

Dit alles maakte me wel tot een ander mens. Iemand die dit nooit heeft meegemaakt weet niet wat dit in een mens doet. Ik wist echter zeker: God maakt geen fouten!

Na haar overlijden stond ik voor de keuze: leg ik nu niemand meer de handen op voor genezing of blijf ik gewoon doen wat Marcus 16:18 zegt, dat de gelovigen de zieken de handen moeten opleggen. In geloof en gehoorzaamheid heb ik voor het laatste gekozen. Ik wilde geen voorzichtige mislukkeling worden. Het is mijn verantwoording om zieken de handen op te leggen en het is Gods verantwoording om te genezen. En ik heb nooit spijt gehad van mijn keuze. Had ik nooit meer iemand de handen opgelegd voor genezing, dan zou er ook nooit meer iemand onder mijn handen genezen zijn.

Bijna-doodervaring?

Pas was het acht jaar geleden dat ik een hartstilstand had. Omdat het middenin de nacht was, zou ik zomaar de eeuwigheid zijn ingegleden, zonder dat iemand het merkte. Gelukkig ging mijn huidige vrouw Tea op dat moment naar het toilet. Zij zag alle leven uit mij wegtrekken en zag mij als een dode op het bed liggen. Zij begon meteen voor mij te bidden en heeft 112 gebeld. Politie en ambulancepersoneel zijn meer dan een half uur bezig geweest om mij te reanimeren. Toen kwam mijn hartslag weer terug. In allerijl ben ik in coma naar het ziekenhuis gebracht en zijn ze begonnen mij medisch te behandelen.

Meestal wordt er omdat iemand zolang zonder zuurstof is, onherstelbare schade aan de hersencellen toegebracht en zal de patiënt uiteindelijk in bijna alle gevallen overlijden. Door een wonder van God heb ik er al zeven jaar bij gekregen als een bonus. Heel vaak wordt mij gevraagd of ik bijzondere ervaringen heb gehad tijdens die hartstilstand. Of dat ik Jezus heb gezien.

Maar dat is niet zo. Blijkbaar had ik dat niet nodig.

Elk jaar overlijden in Nederland ongeveer veertigduizend mensen aan een hartstilstand. De cardioloog Pim van Lommel heeft een wetenschappelijk boek geschreven over mensen die bepaalde ervaringen hebben gehad toen zij klinisch dood waren. De titel van dat boek is: 'Eindeloos bewustzijn.' Wij noemen die ervaring een bijna-doodervaring (BDE). Mensen vertellen soms dat ze buiten hun lichaam traden, dat ze door een tunnel naar een geweldig licht toe gingen, ze hoorden hemelse muziek, ze bevonden zich in een prachtig landschap en zagen overleden familieleden, sommigen ervoeren een stroom van liefde die op hen afkwam, anderen zagen in een flits hun hele leven voorbijgaan. Zijn dit menselijke of goddelijke ervaringen of hebben die soms een occulte oorsprong? En: waren die mensen nu echt dood?

Vroeger zeiden we dat iemand dood was als zijn hart stilstond. Later zeiden we dat iemand dood is, als er geen hersenactiviteit meer is. Maar in beide gevallen hoeft dat helemaal niet waar te zijn. Deze mensen kunnen klinisch dood zijn. Prediker 12:6 zegt het zo: het zilveren koord is nog niet losgemaakt en de gouden lamp nog niet verbroken. Het innerlijk en het uiterlijk zijn dus nog niet definitief van elkaar losgemaakt. Want dan sterft een mens. Job 4:21 heeft het over een tentkoord dat wordt losgerukt.

Ik weet dat veel mensen liever niet over de dood willen nadenken en erover willen praten. Maar vroeg of laat krijgen wij er allemaal mee te maken. Daarom wil ik in dit boek allerlei facetten bespreken. Doe je winst ermee!

Heb jij wel eens moeilijke dingen meegemaakt op het gebied van leven en dood?

Te mogen leven

Iemand heeft eens gezegd: 'Iedereen sterft, maar niet iedereen leeft.' En dat is waar. Veel mensen lopen op twee benen rond op deze aarde, maar daarom leven ze nog niet. Dat komt omdat ze de betekenis van het leven niet begrijpen. Het leven is geen vanzelfsprekendheid. Het is een groot voorrecht om te mogen leven. Het is een geschenk van een almachtige en liefdevolle God aan ons. Ik leef niet omdat ik het wil, maar omdat God mij gewild heeft. Hij heeft over mij nagedacht en heeft mijn leven een specifieke bestemming gegeven. Daarom ben ik op het juiste moment geboren, op de juiste plaats, bij de juiste mensen en voor het juiste doel. Ik ben geen ongelukje en niet alleen het resultaat van het samengaan van een man en van een vrouw. Daarom is het leven mooi en waard om geleefd te worden.

Veel mensen denken dat God een stoorzender is voor de vrijheid en het geluk van de mens. Maar God is juist de enige zekerheid tot een prachtig leven. Het besef om altijd en overal onder het wakend oog van God te mogen leven, is opwindend en uitdagend. Overal begeleidt ons de liefdevolle glimlach van een trotse God die ons aanmoedigt en inspireert. En die uitdaging laat ons nooit meer los. Want het leven is niet alleen een gave: het is ook een opgave, het is een kunst die ik mag leren in mijn omstandigheden. Handelingen 17:25 zegt dat de Schepper die de wereld heeft gemaakt aan iedereen leven geeft. Hij laat hen

ademhalen en Hij geeft hen alles. In relatie met Hem mogen wij ons vrijuit leren bewegen.

De moderne mens is vaak bezig met wat hij niet heeft en met alles waar hij meent recht op te hebben. En dat maakt hem doodongelukkig en teleurgesteld. Als wij echter betrokken raken bij de doeleinden van God dan gaan wij anders naar ons leven kijken. Zelfs ons eigen leven is niet meer ons bezit. Het gaat er niet om wat ik van het leven verwacht, maar wat de God van het leven van mij verwacht.

Ik ben op 9 juni 1948 geboren in Rotterdam bij mijn ouders. Geen eeuw vroeger of later: ik was nodig, namelijk voor deze generatie. Ik ben daar geboren omdat mijn leven altijd iets met Rotterdam heeft gehad. God overzag mijn leven en liet mij geboren worden bij de mensen die mij de weg hebben gewezen naar de kerk en naar het evangelie. Want Hij had een plan met mijn leven. Ik heb er altijd veel over nagedacht wat het doel van mijn leven was. Als God mij gewild heeft, waarom leef ik dan? Wat is de bedoeling ervan? Het antwoord vond ik toen ik op een keer Johannes 18:37 las: 'Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik voor de waarheid zou getuigen.' Dit sloeg bij mij in als een bom. Niet dat ik de waarheid in pacht heb. Maar ik wil spreken en getuigen over het stuk van de waarheid dat ik ontdekt heb in mijn leven. Dankzij Jezus, dankzij andere mensen in mijn leven, dichtbij en veraf en dankzij de boeken die ik met dankbaarheid gelezen heb en vooral dankzij de Bijbel.

Heb jij er wel eens over nagedacht waarom jij op deze wereld bent? Waarom werd je op het moment geboren dat je geboren bent en waarom juist daar? Veel mensen leven zomaar voor de vuist weg en houden zich bezig met van alles en nog wat. Eigenlijk een middelmatig en saai leven. Maar niet de omstandigheden moeten bepalen hoe jij leeft: dat mag jij samen met God,

die jouw Schepper is. Hij heeft over jou nagedacht. Je bent geen slachtoffer van een bepaalde willekeur: je bent een koning!

Sommige mensen worden in moeilijke omstandigheden geboren en vragen zich af waarom God dat heeft toegelaten. Misschien had je wel veel liever bij een andere vader of moeder geboren willen worden onder hele andere omstandigheden. Maar Prediker 7:14 zegt dat wij op een kwade dag moeten bedenken dat dit ook een dag is die de Heer voor ons gemaakt heeft. Jouw levensomstandigheden zijn juist een deel van jouw levensverhaal. Alleen op dat moment kan een mens meestal nog niets ontdekken van wat het doel ervan is. Het is echter de bedoeling dat dit een heilzame uitwerking op ons leven in de toekomst gaat hebben. Wij mogen ons leven leren zien in het perspectief van de eeuwigheid. Als God ons gewild heeft dan moet Hij ons ook de mogelijkheid geven om het leven aan te kunnen. En samen met God gaat dat lukken!

Veel mensen leven in een soort stervensontkenning. Men wil niet te veel spreken en denken over de dood. Maar nog meer mensen leven in een soort levensontkenning. Ze willen niet te veel nadenken over het leven op aarde en laten het zonder dat ze het doorhebben door anderen bepalen.

God is de God van het leven

God is de Bron van alle leven. Zonder God is er geen leven mogelijk. In Daniël 4:34 wordt Hij genoemd: 'de eeuwig Levende'. Hij heeft geen begin en geen einde. Er is nooit een moment geweest dat Hij er niet was. Niemand kan zeggen dat hij God bedacht heeft. God bestaat niet bij de gratie van de mens. Mensen doen vaak interessant of zij beslissen of Hij bestaat of niet. Maar ook als mensen niet in God geloven, dan is Hij er nog steeds! God is van een andere dimensie die ons begrip ver te boven gaat. Hij is niet afhankelijk van tijd of plaats. Voor Hem is verleden, heden en toekomst tegelijk hetzelfde. 1 Timotheüs

6:16 zegt dat Hij de enige is die van Zichzelf onsterfelijkheid heeft. Hij is de onvergankelijke, onverwoestbare God. De dood heeft op Hem nooit effect gehad en kan het niet hebben. Hij is de Koning van alle eeuwen en leeft tot in alle eeuwigheden. Met zo'n God kun je het eeuwig uithouden!

Omdat God de eeuwig Levende is, is Hij de Bron van het leven. Wijsheid 11:26 zegt zo mooi: 'U, Heer, heeft het leven lief.' Hij bruist van leven. Hij is een en al levenslust. God geniet van het leven. Er is nooit een moment dat God een afkeer van het leven krijgt. Altijd is Hij vol van liefde en aan Zijn wijsheid komt geen einde omdat Hij van mensen houdt. God heeft een overvloed aan blijdschap, die nergens door te roven is. Altijd is Hij vol van hoop en is Hij krachtig in Zijn geloof en vertrouwen. Er komt geen einde aan Zijn energie en altijd is Hij positief omdat Hij weet dat de waarheid zal zegevieren. Er is een vrede in Hem die alle verstand te boven gaat en die nergens door in onbalans gebracht kan worden. Altijd houdt Hij Zijn doel voor ogen en laat Zich door niets afleiden. Wat een leven!

Daarom echt leven is verbonden zijn met de God van het leven. Wie God heeft, heeft het leven; wie God niet heeft, heeft geen leven.

Wat is leven?

God is de Schenker van het leven. Hij heeft ons gewild. God geeft ons de levensdagen die wij nodig hebben om tot ons doel op aarde te komen: Prediker 5:17; 8:15. Niet om te doen wat ik graag wil, maar wat Hij wil! God heeft ons nodig om Zijn dromen te realiseren. Jezus zegt in Lucas 12:15 dat ons leven niet ons bezit is. Ik ben niet van mijzelf. Laten wij daarom het leven met alles wat in ons is omarmen.

Om verwarring te voorkomen is het nodig om onderscheid te maken tussen drie manieren van leven:

- 1 Er is een leven voor de dood en dat is nu hier op deze aarde. God heeft over ons nagedacht en op Zijn tijd werden wij hier geboren om tot onze bestemming te komen.
- 2 Maar het leven houdt niet op met ons sterven. Er is ook een leven na de dood en dat is voor een christen in de hemel. Toch is dit leven in de hemel niet het einde van de wereld.
- 3 Er is ook nog een leven na het leven na de dood als we opnieuw een lichaam krijgen om op de nieuwe aarde te kunnen functioneren.

Laten we met elkaar eens gaan bekijken wat het leven eigenlijk is vanuit Gods optiek:

* Leven is een liefdesrelatie hebben met je Schepper. God verlangt ernaar om Zichzelf aan ons bekend te maken en Hij verlangt er ook naar om ons te leren kennen. Wij worden pas werkelijk gelukkig als wij onszelf leren kennen zoals wij door God gekend zijn: 1 Corinthiërs 13:12. God is een Vader-God. Hij is geen afstandelijke god, maar iemand die bij ons leven betrokken wil zijn. God heeft behoefte aan ons gezelschap. Adam wordt in Lucas 3:38 de zoon van God genoemd. Hij droeg het beeld van zijn Vader. Zo Vader, zo zoon.

* Leven is genieten van Gods tegenwoordigheid. Het grote thema van het begin van Genesis tot het boek Openbaring is de tegenwoordigheid van God. We kunnen de wereld niet los zien van God en van de grootsheid van Zijn aanwezigheid. Adam wandelde al met God in het paradijs en genoot van Zijn nabijheid en aan het einde van de Bijbel zien wij dat de mens weer voortdurend Gods aangezicht zal zien: Openbaring 22:3. Gods vriendelijke aangezicht is een vreugde voor de mens: Psalm 16:11. Overall waar ik ben, daar is God: Psalm 139:7-10. Mijn leven gaat juist heel goed samen met de tegenwoordigheid van God.

* Leven is liefhebben. Omdat God liefde is, heeft hij ons gemaakt met een groot verlangen om Hem lief te hebben boven